

РЕЗЮМЕТА
НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ
НА ГЛ. АС. Д-Р ДИАНА НИКОЛОВА ГЕНКОВА
КАТЕДРА „МАРКЕТИНГ И СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ“
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ“
УНСС

за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Планиране (стратегическо планиране, социално-икономическо развитие, система на националните сметки)“, обявен в ДВ, бр. 65 от 08.08.2025 г.

I. *Монография – хабилитационен труд.*

Генкова, Д., Доходът на България в периода на европеизация на българската икономика. ИК – УНСС, 2024, ISBN 978-619-232-846-7

<https://www.cceeol.com/search/book-detail?id=1250621>

Резюме

Монографията изследва **монетарния** аспект на икономическите резултати на теоретично и емпирично ниво. В икономическата теория този аспект се представя с понятието „доход“. Тук доходът е анализиран от позициите на макроикономиката на съвременното национално стопанство. Последното продължава да играе важна роля за регулиране на икономическите процеси дори и в условията на глобализация и регионална икономическа интеграция. Именно тази е отправната теза на теоретичния и емпиричния анализ, резултатите от който са представени в три глави и заключение.

На съвременния етап доходът на националното стопанство на страните с пазарна икономика се измерва на няколко нива, за да се обхванат всички форми и характеристики на икономическото функциониране, в т.ч. произтичащите от глобализацията и практиките на международна икономическа интеграция, в частност тази на ЕС. По методологията на Системата на националните сметки (и на Европейската система от сметки) се изчисляват няколко свързани помежду си макроикономически показателя, чрез които се обхващат въпросните нива. По-конкретно, нивото на *създаване* на дохода

(първичен доход или добавена стойност, за измерването на която е конструиран показателят Брутен вътрешен продукт, **БВП**); нивото на *преразпределение на дохода на възмездна основа* между базисните производствени фактори и собствениците на тези фактори (за което е конструиран показателят Брутен национален доход, **БНД**); нивото на *преразпределение на дохода на безвъзмездна основа* (национален разполагаем доход, **НРД**) – текущи трансфери, срещу които няма директни потоци от продукти или производствени фактори. Трите кръга на разпределението на дохода на националното стопанство определят различни аспекти на икономическия потенциал на страните. Познаването (на теоретично и на емпирично ниво) на всеки от тези аспекти е важно за успешното управление на националните икономики на съвременния етап. Въпросните аспекти са уточнени и коментирани в монографията. Така се стига до извода, че съответстващите на тези аспекти показатели за дохода имат специфични аналитични възможности, поради което всеки от тях е необходим и не може да бъде изключен (изхвърлен) от системата на икономическата информация – противно на предположенията на някои автори. На уточняването на тези въпроси в теоретичен и емпиричен план са посветени първа и втора глава.

В **първа** глава акцентът е върху съдържанието на показателите и методиките за тяхното изчисляване. Във връзка с това се стига и до въпроса за измерването на икономиката изобщо и нейното разграничаване от неикономиката, което е постигнато на теоретично, но и на емпирично ниво. Във **втора** глава са разгледани особеностите при формирането и преразпределеното на дохода на страните от ЕС, които произтичат от достигнатото относително високото ниво на международна интеграцията в регионалната общност на Европейския съюз. Зависимостите по тази линия се реализират през бюджета на ЕС, като и двете страни на този бюджет – приходната и разходната – влияят върху параметрите на дохода на страните членки. В монографията е уточнено кои са основните групи приходаизточници и как те изземват от дохода на страните членки на всеки от трите кръга на формирането на националния доход. Идентифицирани и коментирани са също така и новите практики, които са въведени с многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2021 – 2027 г. Така например за действащия програмен период е въведена нова група собствени ресурси на Съюза (наказателни такси за страните членки, които не се справят в утвърждаването на възприетите стандарти при управлението на отпадъците). Друга новост е допускането за първи път в историята на ЕС на финансиране на общи политики чрез дълг, поеман от името на Съюза в лицето на неговия изпълнителен орган Комисията на ЕС чрез участие на международните фондови пазари.

В **трета** глава е представено емпирично изследване за икономиката на България през периода 2000 – 2020 г. по уточнените характеристики на националния доход в предходните две глави. Изследваният период е важен за България, тъй като това е времето на подготовката за и присъединяването ѝ към ЕС през 2007 г. В този период страната трябваше да приспособи устройствения си модел и режима на функциониране на вътрешната икономика към стандартите на ЕС. Дали е успяла в това – едва ли може да се отговори еднозначно. Затова в монографията отговорът на този въпрос е търсен чрез идентификацията на структурните промени в дохода на България, които са следствие и от въпросното преустройство. В добавка, чрез емпиричния анализ е търсено да се покаже как и защо БВП не може да измери всички предпоставки на социално-икономическото развитие на страните (обществата) на съвременния етап – при силно отворени национални стопанства. Тази констатация обаче не е основание за отказ от показателя, тъй като той продължава да измерва първичния доход. В заключението отново се връщаме на въпроса за аналитичните възможности на икономическите показатели и начина, по който те следва да се използват в емпиричните анализи за целите на разработването на икономически решения и обществени политики, за определянето на икономически цели и приоритети.

II. Книга на база дисертационен труд

Генкова, Д., Фондовете на Европейския съюз и икономическото развитие на България. Принципи на европейската кохезионна политика. ИК – УНСС, 2021, ISBN: 978-619-232-419-3

Резюме

Книгата внася допълнителни уточнения по въпросите относно ползите от кохезионната политика на ЕС и проблемите във връзка с нейното прилагане. Представя резултатите от пространно изследване върху зараждането на тази обща политика на ЕС, принципите, върху които е организирано нейното провеждане, основните еволюционни моменти във вече 40-годишната ѝ история (от прокламирането ѝ в Единния европейски акт от 1986 г.), както и проблемите в практически план във връзка с прилагането ѝ. Въпросите са разгледани през призмата на опита на България по прилагането ѝ през първите години от членство в ЕС.

Първа глава представя резултатите от финансово-икономически анализ за българската икономика в периода 1998-2010. Изследването е в светлината на главните въпроси около потребността на икономиката на България от външен финансов ресурс и

идентификацията на правилната постановка за привличането и ползването на такъв. Втора глава представя начина, по който е устроен да работи финансовият инструментариум на кохезионната политика на ЕС – като източник на външен финансов ресурс за страните членки на съюза. Включени са исторически преглед и оценка върху еволюцията на регионалната политика на ЕС, която прераства в политика по сближаването, преглед на развитието на финансовия механизъм във връзка с реализирането на тази обща политика. Трета глава представя резултатите от проучване върху положените между 2007 и 2013 г. в България основи за провеждането на кохезионната политика на ЕС, както и постигнатите от страната резултати през този период.

Книгата представя на широката публика аргументирано становище относно потребността на България от ресурса на кохезионната политика на ЕС от периода преди присъединяването ѝ към регионалната общност, но също така и причините от икономическо и организационно естество, поради които страната ни не се възползва по най-добрия начин от тази възможност.

III. Учебник

Генкова, Д., Система на икономическата информация. Методологията на системата на националните сметки. ИК – УНСС, 2023, ISBN 978-619-232-769-9

Резюме

Учебникът е съобразен с концептуалната основа на дисциплината „Система на националните сметки“ – такава, каквато е замислена да се чете пред специалност „Стратегическо планиране“ в УНСС от самото създаване на специалността. Представя не само формалната страна на организирането на икономическата информация на съвременния етап в съвкупност от сметки и свързани показатели – чрез уточнения, които се правят на методологическо и методическо ниво, но също така показва връзката на тази дейност с развитието на икономическата мисъл и икономическата практика. В съдържателно отношение материалът отразява новите моменти от действащата версията на Системата на националните сметки (СНС‘2008) и съответстващата ѝ версия на Европейската система от сметки (ЕСС‘2010). Съдържанието е изградено, както следва.

Една първа част представя теоретико-методологическите основи на процеса по набиране и обработване на данните за дейността на стопанските субекти. Тук се разглеждат въпросите относно изработването на модели за описание на икономиката, в т.ч. за теоретичното определяне на границите на икономическата система, като акцентът

е поставен върху разработването на модела на системата на националните сметки (СНС); изкрystalизирането на подходи за измерване на икономическите ефекти (теоретични концепции за стойността); институционализирането на дейността по обработване на емпирична информация за стопанската дейност на обществото. Това е предметът на **глави 1 – 3.**

Втората част е посветена на резултата от обработката на данните за дейността на стопанските субекти – основните макроикономически показатели. Представят се методиките за тяхното изчисляване и начинът на обвързването им. Това е предметът на **глава 4.**

Трета част представя СНС от формална гледна точка – като съвкупност от сметки, тяхното групиране в модули, за да се опише икономиката като кибернетична система, по начин, който да позволи да се регистрира динамика на тази система. Показано е как начинът, по който е построена съвкупността от сметки, описва икономическия оборот, т.е. процесите в икономиката. В тази част са представени и главните способности, които са възприети, за да се постигне обвързването на информацията на техническо ниво. Отделеното внимание на принципите и техническите средства подпомага разбирането на разликата между основните типове икономически ефекти (текущо произвеждани продукти и доходи, акумулирани активи и пасиви – и промяната в тях, промяна в нетното богатство), както и разликата, но и връзката между съдържателния и организационния аспект на извършването на икономическа дейност. Тази проблематика е превърната в съдържание на **главите 5 – 12.**

Четвърта част представя в подробности една от сметките, която има по-особен характер, тъй като не следва основната логика на модела на СНС (последният е построен върху финансовия аспект на икономическия оборот). Това е Междутрасловият баланс, който представя реалния аспект на икономическия оборот, с акцент върху операция „производство“. Разкриват се добрите информационни възможности, които тази сметка предлага, както и аналитичните възможности за проследяване на икономическите процеси и резултати за изминали периоди или за прогнозиране на параметрите на макроикономиката в предстоящи такива. Тази проблематика е предмет на **глави 13 - 16.**

Петата (заключителна) част прави препратка към приложението на икономическата информация в управлението на икономиката при изготвянето и аргументацията на икономическите решения на различните нива – микро, макро, териториално, наднационално. Обръща се специално внимание на разликата между икономически, технологични и социално-демографски параметри на стопанската

дейност и начина на тяхното отразяване в системата на икономическата информация по методологията на СНС. Това е предметът на **глава 17**.

IV. Статии

- *Статия, реферирана и индексирана в SCOPUS*

- 1) Genkova, D., Modeling of the Human Needs: An Economic Interpretation of Maslow's Theory of Motivation, WSEAS TRANSACTIONS ON BUSINESS AND ECONOMICS, 2021, Volume 18, pp. 253-264, E-ISSN: 2224-2899, DOI: 10.37394/23207.2021.18.26 // Генкова, Д. Моделиране на човешките потребности: икономическа интерпретация на мотивационната теория на Маслоу, WSEAS TRANSACTIONS ON BUSINESS AND ECONOMICS, 2021, Volume 18, pp. 253-264.**
<https://wseas.com/journals/articles.php?id=202>

Резюме

В статията е представен модел на крайното потребление в опит да се внесе оценъчен момент около нивото на човешкото развитие. Последното е предпоставка за бъдещи промени в социално-икономическите условия, но също така е и следствие от протеклото социално-икономическо развитие в най-близките изминали периоди. Обект на анализ е макроикономическият параметър „крайно потребление“, като се приема, че **структурата на потреблението** е индикатор за изявените човешки потребности, а оттук – и за достигнатото ниво на човешкото развитие в дадено общество.

Целта на статията е да се изследва връзката между съвкупното крайно потребление (на ниво общност) и човешките потребности. Методологията на анализа е построена върху две носещи колони – човешките потребности, база за класифицирането на които е мотивационната теория на Маслоу, и икономиката, представена от благата за крайното потребление на обществото през определен период (година). По аналогия с класификацията на Е. Маслоу на човешките потребности в петстепенна пирамида построихме теоретичен модел на крайното потребление, като групирахме съвкупността от материални продукти и услуги, използвани по това направление, в 5-категорийна структура. База на теоретичния продуктов модел е класификатора на продуктите за статистически цели (Central product classification Ver. 2. Rev. 2008b, UN, NY) и Input-Output таблиците от националните сметки, в които се представят емпирични данни за използването на продуктите по основните направления, в т.ч. за крайно потребление.

Емпирично тествах модела по данни за страните от Input-Output таблиците за отделни години. По-конкретно, тествах йерархичността на петте категории продукти, както и силата на връзката между тази продуктова структура и нивото на социално-

икономическия стандарт на страните. Анализът показва статистически значима йерархичност между така получените 5 категории продукти, както и силна положителна връзка между 5-категорийната продуктова структура на крайното потребление и нивото на социално-икономическия стандарт на страните, мерено с БВП на ч. н. по ППС. По-конкретно, последното е тествано през различията между страните по ниво на социално-икономическия стандарт и по продуктовата им пирамида на крайното потребление. Още няколко интересни хипотези относно категориите продукти от по-високите нива на пирамидата са тествани и коментирани.

- Статии, индексирани в EBSCOhost и други вторични бази данни

- 2) Генкова, Д., **Продуктивността на българската икономика през периода 2000 – 2014 г.: сравнителна оценка, Икономически и социални алтернативи, 2021, том 27, бр.1, стр. 16-31, ISSN (print): 1314-6556, ISSN (online): 2534-8965 (индексирана в EBSCOhost)**

DOI: <https://doi.org/10.37075/ISA.2021.1.02>

Резюме

В статията продуктивността на българската икономика е подложена на изследване през разпределението на съвкупния резултат по направления на използването. Чрез този подход, от формална гледна точка, продуктивността на макроикономиката се мери чрез промяната в дела на текущото производствено потребление в брутната продукция, а не чрез интензивността при използването на някой от двата първични производствени фактора – труд или капитал. Включвайки в съотношението и другите основни направления на използването, получаваме оценка за продуктивността на макросистемата от концептуална гледна точка. Промяната в пропорциите на основните направления на използването на съвкупния продукт е показателна за измененията в капацитета на националната икономика да обслужва целевите вътрешни потребности, зад които стои развитието на потенциалите на основните производствени фактори (труд и капитал) на територията на страната.

Отправен за анализа е реалният аспект на икономическия оборот, в основата на който стои първичният за стопанската дейност ефект – продуктите, а не доходът. Резултатите са показателни за това, че в периода 2000 – 2014 г. България е вложила капацитета си да развива потенциала на вътрешната икономика.

- 3) Генкова, Д., Външнотърговска свързаност и възпроизводственият потенциал на икономиката на България, **СЪВРЕМЕННИ УПРАВЛЕНСКИ ПРАКТИКИ X** „Свързаност и регионално партньорство“, БСУ, 2019, стр. 260 – 267, ISSN: 1313-8758 /индексирана в CEEOL/
<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=820720>

Резюме

Статията представя резултати от емпирично проучване върху стратегическите проблеми на развитието на националните икономики днес. Икономическият потенциал на България е изследван чрез сравнителен анализ върху структурата на крайното използване на 25 страни от Европа, в т.ч. България. Крайното използване е изследвано в две перспективи – от гл. т. на произхода на продуктите (от вътрешно производство и от внос) и от гл. т. на направленията на крайното използване (крайно потребление, брутно капиталоеобразуване, износ). Така получаваме две структури, които са превърнати в критерий за оценка на възпроизводствените способности на националните икономики, в частност на икономиката на България. Работим с емпирични данни за 24 от страните членки на ЕС и Норвегия за периода 2000 – 2014 г.

- 4) Маслихина В.Ю., Тонкова С.В., Генкова Д.Н., **Пространственные контрасты: сравнительный анализ межрегиональной дифференциации в Болгарии и Приволжском федеральном округе России, НЖ. "ЭКОЛОГИЯ. ЭКОНОМИКА. ИНФОРМАТИКА. СЕРИЯ: СИСТЕМНЫЙ АНАЛИЗ И МОДЕЛИРОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ И ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СИСТЕМ"**, 2017, Том 1, с. 331-341, ISSN 2500-395X // Маслихина В.Ю., Тонкова С.В., Генкова Д.Н., Пространствени различия: сравнителен анализ на междурегионалните различия в България и Приволжския федерален регион на Русия, Научно списание „ЕКОЛОГИЯ. ИКОНОМИКА. ИНФОРМАТИКА. ПОРЕДИЦА: СИСТЕМЕН АНАЛИЗ И МОДЕЛИРАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ И ЕКОЛОГИЧНИТЕ СИСТЕМИ“, 2017, Том 1, с. 331-341, ISSN 2500-395X

Индексирана в РИНЦ Science Index

Резюме

Проведен е сравнителен анализ на тенденциите в пространствените различия между шестте района на България (NUTS2) и 14-те района на Приволжския федерален регион на Русия, като се оценяват средният БВП на ч. н. (районен показател), обем на инвестициите, численост на населението. Пространствените различия са измервани въз

основа на статистически данни и статистически анализ за районните показатели, като се работи с индексите на Аткинсън и Хувър. Проучена е концентрацията на икономическата активност в най-големите градове на България и на Приволжския регион на Русия. В България се разкрива обезлюдяване на периферните райони, докато в Приволжския регион подобни явления са овладени. В България се разкрива дивергенция в развитието на районите, въпреки европейската кохезионна политика. В Приволжския регион междурегионалните различия намаляват.

5) Генкова, Д., Стратегическото мислене и стратегическото планиране в управленските системи от XXI век: обективни предпоставки VS достижения на управленската практика, Съвременни управленски практики IX: „Управленска наука, икономика и бизнес практики – съвременни ресурси и предизвикателства“, БСУ, 2016, стр. 201 – 211, ISSN: 1313-8758

Индексирана в CEEOL

<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=428039>

Резюме

В статията се представят и коментират основните характеристики на стратегическото планиране като специфична управленска философия. Анализът е разгърнат в няколко плоскости. Първата разглежда опита на обществото от втората половина на XX в. да възприеме и внедри въпросната управленска философия в регулирането на икономическите процеси на организационно (фирмено) и по-високо ниво (национално стопанство, интеграционни общности). Коментиран е въпросът около противоречивите икономически резултати, постигнати при тези опити в досегашната история. Втората плоскост разглежда съдържателната страна на стратегическото планиране – какво представлява, по какво се отличава от други управленски философии, кои са основните изисквания за неговото прилагане; разкрити са разликата спрямо и връзката със стратегическото мислене. Третата плоскост разглежда в детайли и класифицира условията, при които философията на стратегическото планиране е приложима и дава резултат. В светлината на това са обяснени причините за неуспехите на онези от опитите за внедряването ѝ в управленските практики, които не са се съобразили с тях.

В съвкупността от условия, при които философията на стратегическото планиране е приложима при управлението на икономиката са очертани три подмножества. *Първото* касае характеристиките на обкръжаващата среда на икономическата система. На

организационното ниво в икономиката Игор Ансоф го свързва с характеристиките на бизнес средата. *Второто подмножество* се отнася до характеристиките на начина, по който се определят параметрите на вътрешната среда на конкретна икономическа формация (икономическата система обект на управление – микро, макро, мезо) и се формира нейният отговор спрямо изискванията на външната среда. Фактически тези две подмножества внасят конкретика относно характеристиките на социално-икономическата система, при които стратегическото планиране става необходимо като инструмент за насочване на икономиката. *Третото подмножество* се отнася до подхода, по който икономиката се изследва и насочва. Стратегическото планиране и стратегическото мислене при управлението на икономиката изискват (са възможно единствено в рамките на) системния подход и системния анализ в икономиката.

V. Доклади от научни конференции

- Доклад от международна научна конференция в чужбина

- 1. Genkova, D., Economic integration in the EU: what are the major risks? Evidence from recent decades. In: *Book of Proceedings “11th International Scientific Conference of Business Faculty “ECONOMIC POLICY AND EU INTEGRATION”, University “Aleksandër Moisiu” Durrës, Albania, 2021, pp. 129-140, ISBN 978-9928-4674-1-6 // Генкова, Д., Икономическата интеграция в ЕС: кои са основните рискове? Доказателства от последните десетилетия. Публикуван на англ. ез. В: Сборник с доклади „11-та Международна научна конференция на Бизнес факултет „Икономическа политика и интеграция в ЕС“, Университет “Aleksandër Moisiu”, Дурас, Албания, 2021, с. 129-140.***

Резюме

В доклада са разгледани някои от основните рискове, на които е изложена една страна, желаеща да се включи в институционалната интеграция на ЕС. Става дума за рисковете пред реалната интеграция, които методите на институционалната не могат да елиминират като цяло; особено рисковете пред конкурентното позициониране на вътрешните производства на общия пазар, като едновременно с това се удовлетворява необходимостта да се запазят и разширят междуотрасловите връзки на вътрешната икономика.

Представени са резултатите от емпиричен анализ на базата на сравнителна оценка за 24 страни членки на ЕС и такива, асоциирани към Европейското икономическо пространство, по основни параметри на външнотърговските потоци на националните

икономики. Използвани са емпирични данни за периода 2000 – 2014 г. Резултатите потвърждават сбъдването на някои рискове, в частност, такъв е случаят при страните с изоставащи в развитието си икономики на старта на присъединяването си към ЕС. Такава е и ситуацията в България. Страната има отрицателен търговски баланс почти през целия изследван период, като все по-осезаемо негативен е в годините около и след присъединяването на България към ЕС. Основните рискове, които са се сбъднали при икономически по-слабо развитите страни на старта на членството в ЕС, се обясняват с теоретично описаните недостатъци на нехомогенната регионална икономическа интеграция; фактор, който допълнително е способствал за това е отсъствието на адекватни индустриални политики, които да се провеждат от националните органи на публичното управление. Въз основа на изводите и заключенията от анализа са предложени основни препоръки към отговарящите за икономическите политики и към бизнес общностите за начините на преодоляване на тези рискове – предварително или постфактум.

- *Доклади от научни конференции в България*

2. **Генкова, Д., Резултатите от прехода в България през нивото на човешкото развитие в периода 2000 – 2014 г., Сборник с доклади „30 години: преход, поуки и перспективи“, УНСС, Катедра „Маркетинг и стратегическо планиране“, ИК – УНСС, 2020, том 2, с. 57 – 69, ISBN 978-619-232-433-9**

Резюме

В доклада е представена оценка върху прехода през призмата на създадените в България възможности за човешкото развитие в следствие на обществените промени в икономическата и политическата среда в страната. Обект на анализ е мащабът на икономическия потенциал на България на настоящия исторически етап и възможностите, които той създава за реализиране на изконните човешки потребности. Предмет на анализа е структурата на крайното потребление от гл. т. на типа човешки потребности, които се удовлетворяват. Методическото изпълнение на анализа се основава на методологията на системния подход и системния анализ в икономиката. Отправна за изследването е тезата за взаимозависимостта между двете роли на обществото – производствената и потребителската (Манов, 2001; Матеев, 1987; Ръсел 1945).

3. Генкова, Д., Концепцията за корпоративната социална отговорност и преходът към устойчиво развитие в България – възможности и проблеми: управленските предизвикателства, Поредица: „Лидерство, общество, стратегически визии“, Сборник „Българската мечта – позитивната концепция“, НБУ, София, 2020, стр. 211 – 222, ISBN 978-619-233-131-3

<https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=945854>

Резюме

Докладът представя оценка на възможностите пред икономиката и бизнеса в България за преход към устойчивото развитие, които се формират по линия на концепцията за корпоративна социална отговорност (КСО). Част от привържениците на КСО не просто я представят като средство за преход към устойчивостта, а я отъждествяват с устойчивото развитие. В доклада са уточнени недостатъците на този подход, като е показана разликата, както и връзката между двете – концепцията за КСО и тази за устойчивото развитие. Коментирани са „тесни места“ на социално-икономическата и политическата среда в страната, които затормозяват процеса по превръщане на КСО в средство за преход към устойчивостта. Приведени са оценки върху емпирични изследвания на други автори по въпросите на КСО.

4. Генкова, Д., Конкурентоспособност на българската икономика в ЕС през нивото на човешкото развитие, Сборник с доклади „Икономиката на България и ЕС в дигиталния свят“, Изд. „Св. Григорий Богослов“, София, 2020, стр. 564 – 577, ISBN: 978-954-8590-68-6.

Резюме

Докладът представя по-различен поглед върху конкурентоспособността на едно национално стопанство и присъствието на съответната страна на глобалната икономическа сцена. Конкурентоспособността е оценявана на сравнителна основа, но не през производствената, а през потребителската функция на обществото и условията, създавани чрез нея, за възпроизводство на работната сила – единият от двата базисни производствени фактори. Отстоява се тезата, че сред различните фактори на икономическата конкурентоспособност, идентифицирани в рамките на различни теоретични школи и включени в различни емпирични модели, главна детерминанта е съответствието между потенциалите на производствените фактори.

5. Генкова, Д., **Продуктивността на българската икономика като критерий за оценка на българския преход, Сборник с доклади „30 години: преход, поуки и перспективи“, УНСС, Катедра „Маркетинг и стратегическо планиране“, ИК – УНСС, 2019, стр. 63 – 80, ISBN: 978-619-232-255-7.**

Резюме

Докладът представя емпирична оценка върху потенциала на икономиката на България 30 години след началото на прехода в страната. **Обект** на изследване са резултатите на „изхода“ на националното стопанство през първите две десетилетия на 21 в. Използван е единият от двата типа критерии за оценка на адекватността (ефикасността) на управлението на икономиката – критерият „резултати“. Другият тип критерии – степента на съответствие на съдържанието и структурата на управленската система спрямо изискванията на съдържанието и структурата на обекта на управление (националното стопанство), не участва в изследователския инструментариум. **Предмет** на изследване е продуктивността, с която е функционирала икономиката на България, като и посоката на промяната ѝ между 2000 и 2014 г. Отправната теза: главната детерминанта на конкурентоспособността на едно национално стопанство е продуктивността, с която икономиката на страната използва производствените фактори (М. Портър, 1990; В. Манов, 2001б).

6. Генкова, Д., **Обществени интереси и икономически приоритети през XXI век: глобални и регионални тенденции. Перспективите за България“, Сборник с доклади „Власт, управление и обществено развитие“, Изд. на НБУ, 2018, стр. 351 – 370, ISBN: 978-619-233-007-1.**

<https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=644663>

Резюме

В доклада са представени и коментирани съвременните тенденции при определянето на параметрите на обществените интереси в условията на национални политики, провеждани в контекста на глобализация и деглобализация, регионализация и дезинтеграция на социално-икономическите процеси и унифициране на политическите практики. **Обект** на оценка е релацията „обществени интереси – икономически приоритети“ през призмата на опита на България като участник в интеграционните процеси в ЕС. **Предмет** на анализа е уточняване на правилната основа за определяне на националните икономически приоритети, така че да се гарантира хармонизацията на

обществените интереси, проявяващи се на различните структурни нива – местно, териториално, национално, интеграционна общност.

7. Генкова, Д., Висшето образование в България днес – проблеми, предизвикателства, перспективи, Сборник „Хоризонти в развитието на човешките ресурси и знанието“, БСУ, 2015 г., стр. 197 – 208, ISBN: 978-619-7126-10-5

<https://www.cceeol.com/search/chapter-detail?id=568187>

Резюме

В доклада са очертани основните направления, по които се формират стратегическите въпроси относно перспективата на висшето образование в България на настоящия исторически етап. Коментирани са предизвикателствата, които тези въпроси пораждаат. Очертава се полосата, на чиято основа може и следва да се търсят отговорите на тези въпроси и да се вземат решенията относно съдържателните и формалните промени в системата на висшето образование.

SUMMARIES

OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS

OF SEN. ASSIST. PhD. DIANA NIKOLOVA GENKOVA

DEPARTMENT OF MARKETING AND STRATEGIC PLANNING

FACULTY OF MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

UNWE

Candidate for the academic position of Associate Professor in the professional field of 3.8.

Economics, Scientific Specialty of Planning (Strategic Planning, Socio-economic Development, System of National Accounts),

published in State Gazette, No 65 of 08.08.2025

I. Basic monograph – habilitation work.

Genkova, D., The Income of Bulgaria in the Period of Europeanization of the Bulgarian Economy. Originally published in Bul., Publishing Complex – UNWE, 2024, Sofia, ISBN 978-619-232-846-7

Summary

In this monograph, the monetary aspect of the economic outputs is examined at a theoretical and empirical level. In economics, this aspect usually is presented by the concept of *income*. Here, the income is analyzed from the standpoint of the macroeconomic system of the modern national economy. The latter still plays a key role in the regulation of the economic processes even in the conditions of globalization and international economic integration. This is the main thesis of the theoretical and empirical analysis, the results of which are presented in three chapters and the conclusion.

Today, the income of the national economy is measured at several stages in order to discover all the forms and characteristics of economic functioning even though that result from globalization and practices of international economic integration, including that of the EU. According to the methodology of the System of National Accounts (and the European System of Accounts), several interconnected macroeconomic indicators are developed to involve these stages. More specifically, at the stage of *income generation*, the economic effect is primary income or gross value added, and it is measured by the Gross Domestic Product, (**GDP**); at the stage of *income redistribution on a remunerative basis* among the owners of primary production factors, the economic effect is measured by the Gross National Income, (**GNI**); and the stage of *income redistribution on a gratuitous basis*, the economic effect is measured by National Disposable Income, (**NDI**). The three circles of distribution of national economy's income set out several aspects of the economic potential of countries today. To govern successfully the modern national economy, it is of key importance to be aware of these aspects at a theoretical and empirical level as well. That is way, the three relevant indicators are needed and any of them could not be ejected (eliminated) from the system of economic information, in opposite to the assumptions of some researchers. Chapters 1 and 2 are devoted to clarify these issues in theoretical and empirical terms.

In chapter 1, the emphasis is on the content of the indicators and the methods for their calculation. To explain the processes that set forth the background of income generation, the problem of drawing out the production boundary to delineate economic from non-economic processes and phenomena and to measure the economic effects is under discussion too. In chapter 2, the impact of international economic integration in the EU on income generation and redistribution of the EU's member states is examined. The European Union has reached a

relatively higher stage of formal integration till now, and this form of integration has impacted the financial mechanism of the union. Both sides of the EU's budget – revenues and expenditures – modify the parameters of the national income of the EU's member states; these modifications are subject of analysis and interpretations in chapter 2 of the monography.

In chapter 3, an empirical study over the Bulgarian economy for the period 2000 – 2020 is presented, by examining the characteristics of the Bulgarian national income commented in previous chapters. The period under discussion is very important for Bulgaria, because that was the time of preparation of the country for the EU's membership and the adhesion in 2007. During that period, Bulgaria had to reorganize the political and administrative model, to adjust the regimen of domestic economy functioning to the EU's standards. Was that adaptation successful – one could not answer just yes or no. In this monography, we mainly strive to answer the question indirectly, by revealing the structural changes in the Bulgarian income as they are the result of that reorganization. In addition, the empirical analysis was intended to demonstrate how and why, today, GDP cannot measure all the prerequisites for socio-economic progress of countries (societies) with highly open national economies, but that is not an argument for withdrawing this economic aggregate. In the conclusion, once again we turn the scope to the field of application of economic aggregates for analytical purposes, especially, to the way in which they can be used in the decision-making process, for developing public policies and setting out economic objectives and priorities.

II. Book based on a dissertation for PhD

Genkova, D., The Funds of the European Union and the Economic Progress of Bulgaria. Principles of the European Cohesion Policy. Originally published in Bul., Publishing complex, 2021, Sofia, ISBN: 978-619-232-419-3

Summary

The book offers an additional clarification on the potential benefits that could be derived from the cohesion policy of the European Union but also about the problems that could arise in following that policy. The outputs of a thorough examination are presented, addressing the key moments in the emergence of the European cohesion policy, the principles that lied down its application, the main points on the trajectory of its 40-year experience curve (started by the announcement of this common policies in The Single European Act, 1986), and the issues in trying to put in practice this policy. The problems are examined in the perspective of the Bulgaria's experience from the application of the European cohesion policy in the adjacent years after the adhesion to the European Union in 2007.

Chapter 1 offers the output of a financial-economic analysis over the Bulgarian economy for the period of 1998 – 2010. The subject of this study was to reveal the real needs of the Bulgarian economy for foreign financial funds in that time and to identify the proper arguments for raising such funds. Chapter 2 presents how the financial mechanism of the European cohesion policy is organized and works – playing the role of a foreign source of financial funds for the economies of the EU's member-states. This part presents a historical overview and an assessment over the evolution of the European communities' regional policy, the latter being transformed into cohesion policies, an overview on the development of the financial mechanism to afford these complex policies. Chapter 3 reveal the results of a study over the fundamentals built up by Bulgaria between 2007 and 2013 for the application of the European cohesion policy and the achievements of the country in economic terms using the funds in that period.

The book offers to the audience evidence-based arguments about the need of Bulgaria for the funds of the European cohesion policy in the period before the adhesion to the regional community in 2007; in addition, it reveals the reasons of economic and managerial nature that impeded the country to take advantages from the EU's cohesion policy.

III. Textbook

Genkova, D., Economic Information System. The Methodologies of the System of National Accounts. Originally published in Bul., Publishing Complex – UNWE, 2023, Sofia, ISBN 978-619-232-769-9

Summary

The textbook reproduces the conceptual basis of the discipline of “National Accounts” taught to be presented to the students enrolled in specialty of “Strategic Planning” at UNWE. It presents the formal aspect of the activities of gathering and organizing the economic information in a set of accounts and related indices, the latter being the result of some clarifications achieved at a methodological basis, and demonstrates the relationship between these activities and the progress in economic thoughts and economic practices as well. In essence, the content reflects the new moments in the actual version of the System of national accounts (SNA'2008) and the relevant version of the European system of accounts (ESS'2010). Here is the logical framework of the contents.

The first section presents the theoretical and methodological fundamentals of the process of gathering and processing data on the activity and the performance of economic agents. In this part, we put under discussion the key issues of the experience of developing

models to describe the economic turnover, stressing on that of the System of National Accounts (SNA); the key moments in the process of setting out specific approaches to explain the economic nature and to measure the economic effects (the theoretical concepts of economic value); the institutionalization of the activity of organizing the empirical economic data to monitor the economic activity of societies. This is the subject of **chapters 1 to 3**.

The second section is dedicated to the output of data processed on the base of SNA principles – the macroeconomic indices or the so-called aggregates. Here, the methodologies for calculating the indices and the relationship between them are presented. This is the subject of **chapter 4**.

The third section represent the formal aspect of the SNA – the sequence of accounts and their groupings in modules to describe the economy in the cybernetic sense and to represent the entire economic turnover (economy in dynamics). In addition, the means to achieve the integration of data processing at an organizational level are commented. These problems were turned into the subject of **chapters 5 to 12**.

The fourth section presents in detail that part of the system which differs from the sequence of accounts the most – the supply and use tables or their prototype the cross-industry balance (input-output tables). According to the methodologies of SNA the sequence of accounts is based on the financial aspect of economic turnover, whereas the input-output tables describe the real aspect of economic turnover stressing on the production. Here, the informational advantages of these accounts are under discussion and also their potential for analytical purposes, as they create possibilities to assess the economies' performance in pass periods and to project their parameters in the future as well. These problems are the subject of **chapters 13 to 16**.

The last (fifth) section turns the scope to the application of economic information system for the purposes of decision-making process to govern the economy at the various levels – a micro level, a macro, a territorial, a supranational, etc. Special attention is paid to the difference between and the integrity of the economic, technological and socio-demographical parameters of conducting the economic activities; in addition, the way in which these parameters are presented in economic information system according to the methodology of SNA, is discussed. This is the subject of **chapter 17**.

IV. Scientific articles

- *Articles referred and indexed in SCOPUS*

1. **Genkova, D., Modeling of the Human Needs: An Economic Interpretation of Maslow's Theory of Motivation, WSEAS TRANSACTIONS on BUSINESS and ECONOMICS, 2021, Volume 18, pp. 253-264, E-ISSN: 2224-2899, DOI: 10.37394/23207.2021.18.26**

Abstract

In this article, we examine the macroeconomic parameter of final consumption (FC) by assuming it is an indicator of human development; the latter, ultimately, determines the socio-economic conditions in society. The aim is to bind the aggregate final consumption to human needs. We argue that the product structure of FC meets a specific stage of human needs, the latter being an indicator of human development and progress.

The methodology of the analysis grows up on two pillars: on the side of human needs we take Maslow's theory of motivation, and on the side of the economy, we take the product structure of total final consumption. By analogy, based on a theoretical analysis, we constructed a model, which describes the basic human needs classified by Maslow, in economic terms – as a 5-category product model of final consumption. The product structure of final consumption is set on the basis of Central product classification (CPC Ver. 2., Rev. 2008b, UN, NY) and the Input-Output tables, which describe the product structure of the main forms of using goods and services produced.

We tested empirically the model, especially, the hierarchy of the five product categories of FC referred to basic human needs. Other hypotheses about the relationships between this product structure of FC and the socio-economic standard of countries (societies) are also under consideration.

- *Articles Indexed in EBSCOhost and other scientific indices*

2. **Genkova, D., Productivity of the Bulgarian Economy over the period of 2000 – 2014: a comparative assessment. Originally published in Bul., *Economic and Social Alternatives*, 2021, Volume 27, N 1, pp. 16 – 31, ISSN (print): 1314-6556, ISSN (online): 2534-8965 (EBSCOhost indexed)**

DOI: <https://doi.org/10.37075/ISA.2021.1.02>

Summary

In this article, the productivity of the economy is examined in the lights of the distribution of total output among main forms of the usage. In such a way, we take the changing proportion of intermediate consumption to measure the productivity of the macroeconomic system by. Formally, this approach is rather different from the orthodox one that is based on

capital or labor intensity measurement. Instead of taking a single production factor and their intensity of usage within an economy, here, we work with the main forms of using of goods and services currently produced – the intermediate consumption and the three forms of final consumption. Thus, the changing proportion of the forms of use plays the role of a criterion for the productivity of macroeconomy, here this parameter being described in a conceptual aspect. Changes in the proportion of intermediate consumption and the three form of final use are indicative of changes in the proportion of societal needs and their prioritization; ultimately, two of the forms of final use serve directly to adjust the potential of labour and capital. Thus, we give the proportion in question the role of an indicator of a national economy's capacity to serve the principle societal needs and interests, the latter being responsible for labour and capital reproduction on a national territory.

The analysis stems out from the real aspect of economic turnover, turning the scope to primary economic effects – the products (goods and services produced), but not to the income. The results revealed that over the period of 2000 – 2014 Bulgaria deteriorated their capacity to develop and improve the domestic economic potential.

3. Genkova, D., FOREIGN TRADE CONNECTIVITY AND THE REPRODUCTIVE POTENTIAL OF THE BULGARIAN ECONOMY, originally published in *Bul. Modern Management Practices X “Connectivity and Regional Partnership”*, Burgas Free University, 2019, pp. 260 – 267, ISSN: 1313-8758

Abstract

The article presents the results of an empirical study on strategic issues of the functioning and the development of modern national economies. Bulgaria's economic potential has been explored on the basis of a comparative analysis over the final use of 25 countries from Europe. The final use is assessed in two perspectives – from the position of origin of products (domestic and from imports) and from the position of the forms of using (final consumption, gross capital formation, exports). Thus, we got two structures and we turned them into a criterion to assess the reproductive capabilities of national economies, in particular, that of Bulgarian economy. We work with empirical data of 24 of the EU's member-states and Norway for the period 2000 – 2014.

4. Maslikhina, V.Yu., Tonkova, S.V., Genkova, D.N., Spatial Contrasts: Comparative Analysis of Interregional Differentiation in Bulgaria and the Volga Federal District of Russia, Scientific Journal “ECONOMY, ECOLOGY, INFORMATICS: SYSTEM

ANALYSIS AND MATHEMATICAL MODELING OF ECOLOGICAL AND ECONOMIC SYSTEMS”, Collection of articles 2017, Volume 1, pp. 331 – 341, ISSN 2500-395X

PIIHQ Science Index Indexed

Abstract

The comparative analysis of spatial inequality trends in 6 Bulgarian regions (NUTS2) and 14 subjects of the Volga Federal District (VFD) of Russia for 2004-2015 is carried out on average per capita GDP (GRP), investment volume, population. The spatial inequality was calculated on the basis of statistical indicators, Atkinson and Hoover indices. The concentration of economic activity is observed in the largest cities of Bulgaria and VFD. Depopulation occurs in Bulgaria; the situation is stabilized in VFD. Divergence of regions occurs in Bulgaria, despite the ongoing European cohesion policy. Interregional disparity is decreasing in VFD.

5. Genkova, D., STRATEGIC THINKING AND STRATEGIC PLANNING IN THE XXI CENTURY’S MANAGEMENT SYSTEMS: OBJECTIVE PREREQUISITES VS ACHIEVEMENTS OF MANAGEMENT PRACTICES, Modern management practices X: “Management Science, Economics and Business Practices”, BFU, 2016, pp. 201 – 216, ISSN: 1313-8758

CEEOL indexed

Summary

In this article, we present and comment on the principle traits of strategic planning, the latter being perceived as a specific managerial philosophy. The analysis is conducted in three perspectives. The first one treats the experience of society with the application of this managerial philosophy dating from the second half of the 20th century; this experience strongly relate to management practices in economy at the organizational level and the higher levels as well (the national economy, international communities, etc.). We also address the issue of the controversial economic outputs achieved by trying to implement the philosophy of strategic planning in the management practices till now. The second perspective turn the scope to the essence of the philosophy of strategic planning, including the characteristics by which it differs from other managerial philosophies, the key requisites to succeed in trying to apply this philosophy. Here, in addition, the references and differences between strategic planning and strategic thinking are commented. The third perspective presents in more detail the conditions to implement the strategic planning philosophy in practice; a classification of those is made. In the lights of this, a discussion on the main reasons for failures of some attempts to apply the

strategic planning concept is conducted. One of the assumptions is that in some of attempts, the key requisites to apply strategic planning philosophy were not met.

The requisites for application of strategic planning philosophy are classified into three groups. *The first* one involves the characteristics of external environment of an economic system (as an object of management). At the organizational level, from the position of firms, according to Igor Ansoff these characteristics are mainly attributed to business environment. *The second* group involves the manner in which the parameters of an economic system – the object of governance (a firm, a national economy, the economy of a regional community) – are determined, and the way the management system organizes the response of the economic system to challenges from external environment. The two previous groups identify the conditions for the application of the strategic planning concept that make this philosophy that in practice. *The third* group specifies the approach to study and govern the economy which makes it possible to implement the concept of strategic planning in practice. In the economic governance, strategic planning and strategic thinking grew up on the basis of system approach and system analysis.

V. Scientific papers

- *A paper presented in an international scientific conference abroad*

- 1. Genkova, D., Economic integration in the EU: what are the major risks? Evidence from recent decades. In: *Book of Proceedings “11th International Scientific Conference of Business Faculty “ECONOMIC POLICY AND EU INTEGRATION”, University “Aleksandër Moisiu” Durrës, Albania, 2021, pp. 129-140, ISBN 978-9928-4674-1-6***

Summary

This paper analyzes some of the major risks to which the economy of a country aspiring to join the institutional integration within the EU is exposed to. It comes to the risks for the real integration that the methods of the formal (institutional) integration couldn't eliminate at all; especially, those that are challenging the propositioning of domestic industries on the common market and the need to keep the intensity of domestic inter-industry transactions increasing.

An empirical comparative analysis based on a sample of 24 EU's member-states and associated countries to the European Economic Area was conducted, taking into consideration some of the main parameters of foreign trade for 2000-2014 period. The results confirm that some of the major risks came true, especially, this is the case of the countries with lagging economic development like Bulgaria. The country experienced a negative foreign trade balance

for almost all years of the period examined specially, in the years following the adhesion. The risks that came true as a common trend of less developed countries before adhesion strongly relate to the theoretical disadvantages of non-homogeneous integrations; a factor that fostered those risks was the absence of appropriate industrial policies undertaken by national governments of the countries concerned. Based on the insights and conclusions, several recommendations to policymakers and business community at a local, a national and the European level are made.

- *Papers presented in scientific conferences in Bulgaria*

2. **Genkova, D., The outcomes of the transition in Bulgaria in terms of human development in the 2000-2014 period. In: Proceedings of ISC “30 years: transition, lessons and perspectives”, UNWE, Department of marketing and strategic planning, Publishing complex – UNWE, 2020, Volume 2, pp. 57 – 69, ISBN 978-619-232-433-9**

Summary

In this paper, we present an assessment of the Bulgarian transition turning the scope to the perspective of opportunities for human development created by the changes in the economic and political components of public environment in the country concerned. The object of the analysis is the economic potential of Bulgaria available for serving the needs behind final consumption at the current historical stage. The subject of the analysis is the proportion of the human needs served by final consumption, the needs being classified on the basis of Maslow's theory of motivation. The methodology of the analysis grows up from the system approach and system analysis in economics. The starting point of the research is the hypothesis of interdependence between the two main roles a society is playing in the socio-economic guise – that of producer and that of consumer (Manov, 2001; Mateev, 1987; Russell, 1945).

3. **Genkova, D., The concept of corporate social responsibility and the transition to sustainable development in Bulgaria – opportunities and problems: the management challenges. In Series: “LEADERSHIP, SOCIETY, STRATEGIC VISIONS”, Proceedings of ISC “THE BULGARIAN DREAM: THE POSITIVE CONCEPT”, NBU, 2020, pp. 211 – 222, ISBN 978-619-233-131-3**

Summary

The paper presents an assessment of the opportunities for the economy and businesses in Bulgaria for a transition to sustainable development, which appear along the lines of the

concept of corporate social responsibility (CSR). Some supporters of CSR do not simply present it as a means of transition to sustainability, but identify it with sustainable development. The paper specifies the shortcomings of this approach, showing the difference, as well as the relationship between the two – the concept of CSR and that of sustainable development. “Bottlenecks” in the socio-economic and political environment in the country are commented on, which hinder the process of transforming CSR into a means of transition to sustainability. Assessments are provided on empirical research by other authors on CSR issues.

- 4. Genkova, D., The competitiveness of the Bulgarian economy in the EU through the level of human development. In: Proceeding of ISC “THE ECONOMY OF BULGARIA AND THE EUROPEAN UNION IN THE DIGITAL WORLD”, Publishing House “Sv. Grigorii Bogoslov”, Sofia, 2020, стр. 564 – 577, ISBN: 978-954-8590-68-6.**

Summary

The paper presents a different view of the competitiveness of a national economy and the position of the respective country on the global economic stage. Competitiveness is assessed on a comparative basis, but not through the production, but through the consumer function of society and the conditions created through it for the reproduction of the workforce – one of the two principle production factors. The thesis is defended that among the various factors of economic competitiveness, identified within different theoretical schools and included in different empirical models, the main determinant is the correspondence between the potentials of production factors.

- 5. Genkova, D., The productivity of the Bulgarian economy as a criterion for assessing the Bulgarian transition. In: Proceeding of ISC “30 years: transition, lessons and perspectives”, UNWE, Department of marketing and strategic planning, Publishing complex – UNWE, 2019, pp. 63 – 80, ISBN 978-619-232-255-**

Summary

The paper presents an empirical assessment of the potential of Bulgaria’s economy 30 years after the beginning of the transition toward market economy and democracy. The object of research is the “outcomes” of the national economy during the first two decades of the 21st century. As a criterion for assessing the adequacy (efficiency) of economic management we used one of the two main types of criteria – that of “the results”. The other type of criteria – the degree of compliance of the content and structure of the management system with the

requirements of content and structure of the object of management (the national economy) – is not used directly. The subject of research is the productivity with which the Bulgarian economy has functioned, as well as the direction of its change between 2000 and 2014. Our starting thesis: the determinant of a national economy's competitiveness is the productivity with which the domestic economy applies the production factors (M. Porter, 1990; V. Manov, 2001b).

- 6. Genkova, D., Public interests and economic priorities in 21st century: global and regional tendencies. Perspectives for Bulgaria. In: Proceedings of ISC “Authority, Governance and Social Development”, NBU, 2018, pp. 351 – 370, ISBN: 978-619-233-007-1.**

Summary

The paper presents and comments on contemporary trends in determining the parameters of public interests in the context of national policies conducted under the pressure of globalization and deglobalization, regionalization and disintegration of socio-economic processes and unification of political practices. The scope is turned towards the relationship of “public interests – economic priorities”, the latter being identified through Bulgaria's experience as a participant in the EU integration processes. The subject of the analysis is to specify the proper basis for determining national economic priorities, so as to guarantee the harmonization of public interests manifested at the various institutional levels – the local, the territorial, the national, integration community, etc.

- 7. Genkova, D., The Bulgarian higher education today – main problems, challenges and perspectives. In: Proceedings of ISC “Horizons of the development of human resources and knowledge”, BFU, 2015, pp. 197 – 208, ISBN: 978-619-7126-10-5**

Summary

The paper outlines the main directions along which strategic issues regarding the perspective of the higher education in Bulgaria at current historical stage are emerging. The challenges that these issues raise are commented on. The line is outlined, on the basis of which the answers to these questions can and should be sought and decisions made regarding the substantive and formal changes in system of higher education.